

Skalničky

Špecifickou skupinou trvaliek sú reprezentanti horskej kveteny, tzv. „**skalničky**“ alebo tiež „alpínky“. Vo všeobecnosti sa ich nároky odvodzujú od charakteristiky prostredia života vo vyšších horských polohách, často na stanovištiach so skalnatým podložím, s väčšími rozdielmi medzi dennou a nočnou teplotou, tiež veľkými sezónnymi rozdielmi. Charakteristický je tiež špecifický režim zrážok a dokonalá drenáž štrkovitých substrátov. Vegetačná sezóna trvá krátko. Okrem zjednocujúcich všeobecných nárokov skalničiek má mnoho druhov naopak veľmi špecifické požiadavky z hľadiska chemického zloženia substrátov, ktoré na prirodzených stanovištiach vznikajú zvetrávaním odlišných hornín. Okrem atraktívnych pôvodných druhov, ktoré pochádzajú z prírodných lokalít, sa v záhradách často pestujú vzhľadovo veľmi podobné kultivary, pri ktorých boli pôvodne vysoké klimatické nároky zmiernené šľachtiteľskou činnosťou.

Príklady skalničiek z expozície botanickej záhrady:

Aubrieta deltoidea

Tarička

Pochádza z juhovýchodnej Európy. Ako okrasná rastlina sa pestuje po celom svete. Je vyšľachtených mnoho odrôd a ich krížence sa uvádzajú pod názvom *Aubrieta x cultorum*. Skalničková trvalka výborne stabilizuje pôdu, trs sa postupne rozrastá a prekoreňuje hustou spleťou jemných koreňov povrchovú vrstvu substrátu. Zachytáva sa v štrbinách a vyplňuje priestor medzi kameňmi. Ak sa vyčerpajú zásoby živín povrchovej vrstvy pôdy, rastlina osídľuje okolie a pôvodný trs odumiera. Na uvoľnené miesto je možné dosypať čerstvú pôdu a nové prírastky túto plochu opäť obsadia.

Dobre vyzerá na okraji múrikov, odkiaľ tvorí pohľadné previsy. V kultúre sa pestujú biele, fialové a ružové odrody.

Rozmnožuje sa výsevom aj delením trsu.

***Primula acaulis* (syn. *Primula vulgaris*)**

prvosienka bezbyľová

Pochádza z južnej a západnej Európy, rastie aj v Nórsku, ďalej na Balkáne, v Turecku, na Ukrajine, vyskytuje sa aj ďalej smerom na juhovýchod. V obchodnej sieti sú bežne ponúkané ušľachtilé selekcie veľkokvetých odrôd. Tieto hybridy sú väčšinou prirýchľované na jarný predaj. Po odkvitnutí je možné rastliny (ešte kým sú v dobrej kondícii) posadiť do voľnej pôdy. Po najbližšom kvitnutí vytvárajú semená, ktoré následne umožnia vznik spontánnej pôvodnejšej formy prvosienny bezbyľovej s menším kvetom. Divé potomstvo môže vykazovať výbornú vitalitu a stať sa súčasťou extenzívnych nízkych trávnych porastov, prípadne sa usídlí pod riedkymi krovinami.

Primula denticulata

Prvosienka zúbkatá

Areál výskytu sa tiahne od Afganistanu cez Himaláje a južný Tibet do severnej Barmy. Prvosienka zúbkatá rastie na horských lúkach, okrajoch krovinatých porastov a riedkych lesoch v nadmorskej výške 1500 – 4100 m. n. m.

Kvitne skoro na jar v marci a končí v závislosti na počasí začiatkom mája.

Ako horská trvalka zle znáša suché a horúce letné obdobie. V tom čase je potrebné dbať na úpravu mikroklímy kropením a častejšou zálievkou.

Rozmnožuje sa semenom.

Adonis vernalis

hlaváčik jarný

Patrí do čeľade iskerníkovité. Hlaváčik je vytrvalá rastlina, pestovaná záhradkármi a zberateľmi pre svoj nápadný vzhľad. Rastlina je vysoká do 20 cm, kvety sú žltej farby s 20 okvetnými a 5 kališnými lístkami. Listy sú nepárno perovito roztrúsené a kvety sú žlté, obojpohlavné a vrcholové.

Rastie v teplých nížinách a pahorkatinách, v kroviskách, v svetlých dubových a borovicových lesoch, na vápencovom a andezitovom podklade. Vo svete môžeme hlaváčik jarný nájsť na suchých teplých lúkach a stepiach v Eurázii. Na Slovensku sa vyskytuje roztrúsene v Záhorskej nížine, Trábeči, Devínskej kobyly až po Východoslovenskú nížinu.

Ďalšie rastliny rastúce v skalke sú napríklad klinček slzičkový, flox šidlolistý, iberka vždyzelená, rôzne druhy rozchodníkov a skalníc, poniklece a takisto aj čemerice.

